

I Muhammed-stridens

anmeldt / **BOK**

Flemming Rose:
«Taushetens tyranni»
Cappelen Damm
501 sider

Taushetens tyranni har fått mye omtale fordi den inneholder de tolv Muhammed-tegningene. Glem det. Boken fortjener først og fremst oppmerksomhet på grunn av sin kvalitet og sitt viktige budskap.

La det være sagt med en gang. Flemming Roses bok Taushetens tyranni er etter denne anmelderens mening en av årets viktigste bøker. Og den har ikke blitt mindre aktuell etter terroraksjonen 22. juli. Snarere tvert imot.

For nå kommer kravene om å legge bånd på ytringer. Det kan sikkert være naturlig og riktig i den umiddelbare fasen etter en slik forferdelig hendelse. Men på lengre sikt kan en skyldbelegging av meninger og standpunkter representere en fare for ytringsfriheten. Og dermed for vårt demokrati.

Statsministeren advarte tidligere denne uken mot en «heksejakt på ytringer». Det samme gjør Flemming Rose i Taushetens tyranni.

Hovedperson

Rose er, som sikkert de fleste kjenner til, kulturredaktøren i den danske avisen Jyllands-Posten som i 2005 for første gang trykket de nå så herostatisk berømte Muhammed-tegningene. Taushetens tyranni er altså karikaturstridens hovedpersonens egen fremstilling av det ragnaroket som tolv hastig bestilte karikaturer av profeten Muhammed utløste vinteren og våren 2005/06.

Men den er så mye mer. I tillegg til all den personlige og mediale dramatikken som skildres, drøfter Rose ytringsfrihetens verdi, grenser og utfordringer på bred front. Og han gjør det på en grundig og akademisk, men samtidig lettfattelig måte. Spørsmålet er om det i det hele tatt er gitt ut en bedre bok på norsk om ytringsfrihetsspørsmål enn nettopp Taushetens tyranni.

Sovjetunionen

Roses fremstilling styrkes ytterligere av at han evner å sette karikaturstriden inn i en videre sammenheng enn kun islamistenes sensurønsker. Kulturredaktørens interesse for ytringsfrihetsspørsmål ble nemlig vakt lenge før han til sin egen store overraskelse befant seg i Muhammed-bråkets episentrum.

Som ung venstreorientert mann drog Flemming Rose til Sovjetunionen for å se og lære. Der giftet han seg etter hvert med en russisk kvinne.

GRUNDIG: I boken Taushetens tyranni drøfter Flemming Rose ytringsfrihetens verdi, grenser og utfordringer på bred front. Og han gjør det på

Senere ble han også Jyllands-Postens korrespondent i Moskva.

Bresjnev

Rose trekker en interessant parallell mellom diktatoriske regimers undertrykkelse av ytringer og muslimers ønske om forbud mot krenkelser. For hvis religiøse personer og trossetninger skal gis absolutt vern, er veien kort til krav om at politiske dogmer også skal beskyttes mot kritikk.

Rose siterer Sovjetleder Leonid Bresjnev uttalelser om hvorfor det var nødvendig å arrestere for-

fatteren Aleksandr Solzjenitsyn på grunn av hans kritikk mot regimet.

«Vi har all mulig grunn til å fengsle Solzjenitsyn, for han har gjort anslag mot det helligste - mot Lenin, mot vårt sovjetiske system, mot sovjetmakten, mot alt vi har kjært.»

Islam og kommunisme

I boken diskuteres også likhetene mellom islam og kommunisme. Flemming Rose minner oss om at den britiske filosofen Bertrand Russel påpekte dette slektskapet så tidlig som i 1921.

«Blant religionene kan bolsjevismen sammenlignes med islam snarere enn med kristendommen eller buddhismen. Kristendommen og buddhismen er primært

personlige religioner med mystiske doktriner og forkjærlighet for fordypelse. Islam og bolsjevismen er praktiske, sosiale og ikke-åndelige. De er opptatt av å vinne imperium i denne verden», siterer Rose.

Verden rundt

I tiden etter Muhammed-krisen har Rose reist rundt i verden og truffet folk som på ulike måter har vært påvirket av ytringsfrihetsdebatten. I Taushetens tyranni skildres disse møtene.

Vi får være med til Spania å treffe en av enken etter Madrid-bombene. Hun møtte opp i rettsalen med en t-skjorte med den mest berømte Muhammed-tegningen på. Flemming Rose ville vite hvor-

for. Og i boken deler han svaret med oss.

I Israel blir vi invitert med på terrassen til den tidligere refusniken, nå eks-politikeren Natan Sharransky. Han deler sine tanker og forskjellen på frie samfunn og fryktsamfunn. Og samfunn som ikke gir plass for meningsforskjeller og uenighet vil uvilkårlig havne i sistnevnte kategori.

Vi blir med til USA der somaliskfødte Ayaan Hirsi Ali nå befinner seg i eksil. Også hun sammenligner Muhammed med Marx, får vi vite.

Rushdie og Rose

Helt mot slutten av boken reiser vi til Storbritannia der Flemming Rose og Salman Rushdie møtes.

